

DAMME BEHEERSPLAN

BIJLAGE 4: INVENTARIS ZEN-ERFGOED

25 MAART 2020

BEHEERPLAN VOOR HET BESCHERMDE STADSGEZICHT DAMME

Bijlage 4. Inventarisatie van het ZEN-erfgoed (goedgekeurd door Afdeling Kwaliteitszorg en Afstemming, Backoffice Beheer op 21 februari 2020)

Foto voorpagina: Calvarie op het kerkhof

Colofon:

Opdrachtgever: Stad Damme

Auteur: Johan Termote & Arnout Zwaenepoel

Kaartopmaak: Karen Demol

Lay-out: Lena Vereecke

Begeleiding: Joachim Coens, Marc Dalle, Koert David, Hendrik De Corte, Stefan Decraemer, Ines Deschepper, Jan Hutsebaut, Piet Lozie, Robrecht Pillen, Kristof Schotsmans, Hannah Van Nieuwenhuysse, Chantal Van Rie, Tom Vermeersch & Cindy Voet

Wijze van citeren: Termote, J. & Arnout Zwaenepoel (2020), Beheerplan voor het beschermd stadsgezicht Damme. Bijlage 4. Inventarisatie van het ZEN-erfgoed. WVI, i.o.v. stad Damme, 2020

Bouwkundig erfgoed: ZEN-voorstellen

1.1.Damse vaart West 6

1.2.Kerkstraat 33, kapel binnentuin

1.3.Romboutswervedijk, kapel

1. Bouwkundig erfgoed

1.1. Damse Vaart - West 6, Hondenkot

Het hondenhok is ingeplant op de noordwestelijk hoek van het achtererf. Het is een ronde baksteenconstructie met een kegelvormig dak. Het verkeert in een slechte staat.

Zen-verantwoording

Dit hok bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel maakt deel uit van het goed bewaarde maar vervallen gebouwenensemble van de hoeve.

1.2.Kerkstraat 33, Sint-Janshospitaal, kapel in de binnentuin

In 1870 ontwerpt Karel Poupaert de binnentuin en de kapel. De kapel is tegenaan de westelijke tuinmuur ingeplant. Er bleven geen aantekeningen bewaard in de rekeningen van het gasthuis. Waarschijnlijk is het door de kloostergemeenschap zelf gefinancierd. Het geheel is een eenbeukige kapel onder een zadeldak met een leienbedekking. Als bouw materiaal is een kleine rode baksteen aangewend. De kapel is toegankelijk via een spitsboogdeur en verlicht via twee oculi in de zijmuren. Het interieur was afgedekt met een houten tongewelf, waarvan nu nog enkel de aanzetten bewaard bleven. De muren zijn polychroom beschilderd. In de koormuur zijn een centrale altaarnis en twee zijnissen aangebracht. Het altaarblok bleef bewaard.

Het geheel verkeert in een zeer slechte staat door schade veroorzaakt door waterinsijpeling en opstijgend vocht.

Zen-verantwoording

Deze kapel bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel is een merkwaardig neogotisch bouwsel van architect K.Poupaert met grote kunsthistorische en artistieke waarde.

1.3.Romboutswervedijk zonder nummer (hoort bij Damse Vaart 7), kapel

Deze kapel is gebouwd in **1931** in opdracht van Eugène Braet-Marie Tuytens, na de onverwachte genezing van hun zoon. Gelegen aan de oostzijde van de slag die de verbinding maakt met de Damse Vaart-West.

Zen-verantwoording

Deze kapel bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel is een merkwaardig bouwsel in een zakelijke stijl van de interbellumperiode.

Bouwkundig erfgoed: ZEN-voorstellen

2.1. Duitsloopgravenstelsel

2.2. Haringmarkt, poterne

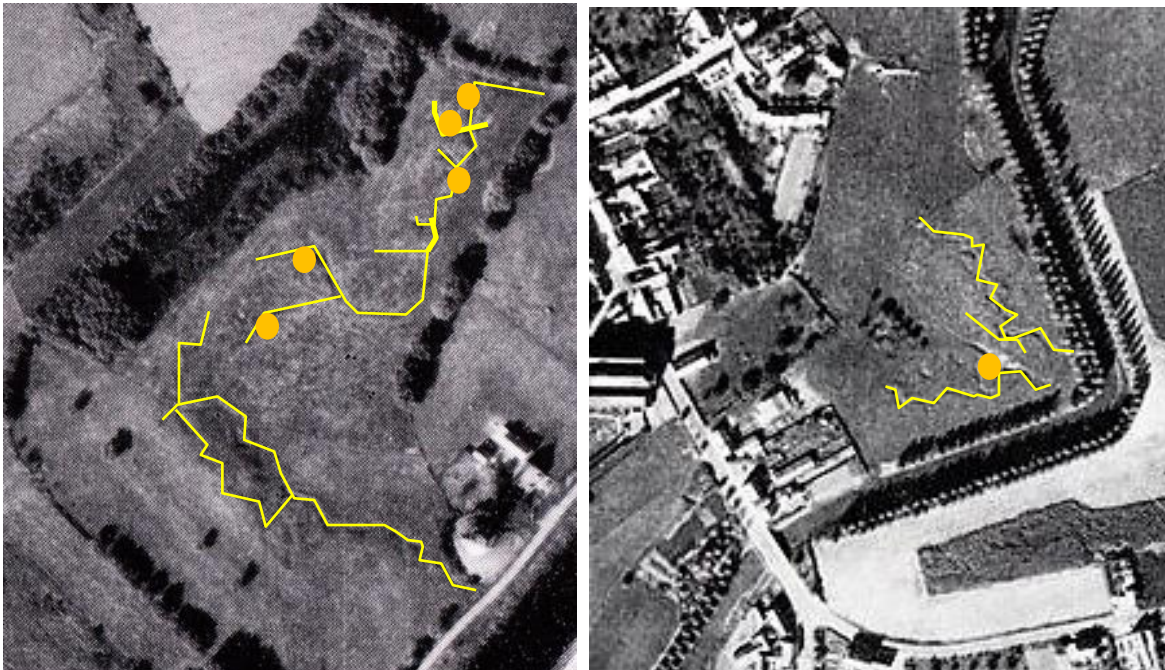
2.3. Ketelstraat 2, keersluis van de Lieve

2.4. Rabattenstraat, getijdensluis

2. Vestingbouwkundig erfgoed

2.1. Het Duitse loopgravenstelsel

Vermoedelijk in 1944, bij de dreiging van de geallieerde aanval, legde de Duitse bezetter op het bastion bij de molen en op het bastion oost van de O.L.Vrouwepoort een loopgrachtenstelsel aan, gecombineerd met een aantal mitrailleurstellingen.

Zen-verantwoording

Deze verdedigingswerken bezitten door hun aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel bezit historische waarde als getuigenis van de vestinggeschiedenis van de stad.

2.2.Haringmarkt, z.nr., Poterne, kazemat van de Lieve, kruitmagazijn

Dit bouwwerk is één van de materiële getuigen van diverse waterwerken in en rond de 17de eeuwse vesting van Damme.

Het kruitmagazijn was aanvankelijk een poterne gelegen in de courtine tussen de twee bastions ten zuidoosten van de Haringmarkt . De aanleg dateert van 1616-1620. De poterne lag ongeveer op de plaats van de middeleeuwse Sint-Katharinoort.

De basis vormt de gewelfde doorgang in de courtine, waardoor de Lieve ca. 1616 binnen de vesting werd gebracht tussen twee dodanen over de vestinggracht. Het sas van de Lieve, nu bewaard in de Ketelstraat, regelde het peil tussen de Lieve en de Reie.

Omstreeks 1660 leidt men de Lieve via de buitengracht, naar het Zwin. De oorspronkelijke doorgang wordt verbouwd tot een afgesloten kazemat.

In 1702 werken de Fransen het geheel om tot een buskruitmagazijn, die dienst blijft doen tot 1836.

De voorzijde wordt nu afgesloten door een hoge muur met doorgang en verluchtingsgaten.

Het geheel is beschermd als monument bij M.B. van 17/10/1997

Zen-verantwoording

Dit verdedigingswerk bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel bezit historische en bouwhistorische waarde als getuigenis van de vesting- en de hydrografische geschiedenis van de stad.

2.3. Ketelstraat z.nr., keersluis of rabot van de Lieve

In 1616-1620, bij de aanleg van de Spaanse gebastioneerde verdedigingswallen omheen de stad, wordt de Lieve omwille van o.m. strategische redenen opnieuw binnen de vesting gebracht en zo naar het Zwin geleid. Via een doorgang of poterne in de courtine (cf. Haringmarkt), komt het kanaal binnen de vesting waar het in de Zoute Vaart loopt. Het sas regelde het peil tussen beide waterlopen (keersluis). Amper enkele decennia later, ca. 1660, wordt de Lieve opnieuw, langs de buitengracht, buiten de stad naar het Zwin geleid. Opnieuw wordt een nieuw stel sluizen gebouwd; de eerste tussen de vestinggracht en het Zwin, een tweede een twintigtal meter noordelijker op het Zwin. Deze laatste blijft slechts enkele decennia in gebruik doordat ca. 1701-1702 de Fransen op deze plaats een hoornwerk richting Sluis aanleggen, waardoor Damme voorgoed wordt afgesneden van het Zwin. De Lieve wordt nu via de buitengracht in de binnenhaven achter het hoornwerk omgeleid. Het sas geraakt in onbruik en wordt in het 1ste kwart van de 19de eeuw gedempt met aarde van de Damse Vaart, gegraven vanaf 1817.

Het geheel werd in 1969 door Philip Duprez vrijgelegd tijdens archeologisch onderzoek. In 1984 wordt er verder archeologisch onderzoek verricht. Aansluitend volgt een restauratie.

De keersluis is beschermd als monument bij M.B. van 17/10/1997

Zen-verantwoording

De sluis functioneert niet meer en bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel bezit historische en bouwhistorische waarde als getuigenis van de vesting- en de hydrografische geschiedenis van de stad.

2.4. Rabattestraat z.nr., getijdensluis van het Zwin/Oude Vaart

De bouw van de keersluis van het Zwin, ook gekend als de zogenaamde 'Sleckeput', kadert in de uitbouw van de gebastioneerde versterkingen van Damme vanaf 1616, wanneer een sluis wordt opgetrokken op de plaats waar het Zwin door de buitengracht loopt en als dusdanig hierdoor van de Damse havenkom wordt gescheiden.

In de aanleg van het hoornwerk vanaf 1701 wordt de Zoute Vaart afgesloten en verliest de sluis haar functie. Bij de nivellering van de vesting vanaf 1786 werd de constructie onder aarde bedolven.

In 1971 wordt het zuidelijk gedeelte van de keersluis vrijgelegd door Ph. Duprez. Het geheel wordt in 2002 opgekuist door leden van de Heemkundige Kring 't Zwin Rechteroever en vervolgens, op vraag van Onroerend Erfgoed, terug onder aarde gebracht om conservatie redenen.

Zen-verantwoording

De sluis functioneert niet meer en bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het geheel bezit historische en bouwhistorische waarde als getuigenis van de vestinggeschiedenis en de hydrografische geschiedenis van de stad.

Bouwkundig erfgoed: ZEN-voorstellen

3.1. Damse Vaart - Zuid, Uilenspiegelmonument

3.2. Kerkstraat 38, drinkwaterpomp

3.3. Haringmarkt, drinkwaterpomp

3.4. Markt, standbeeld Jacob van Maerlant

3.5. Markt, waterput

3. De standbeelden, waterputten en pompen

3.1. Damse Vaart - Zuid zn.nr. Uilenspiegelmonument

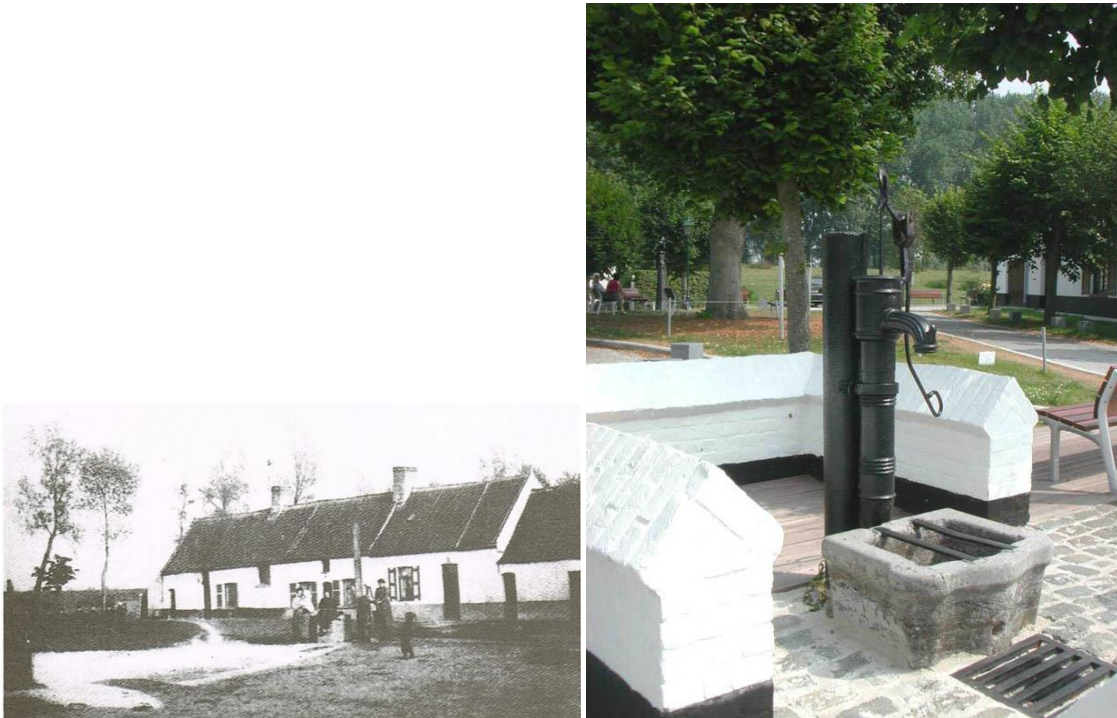

Uilenspiegelmonument gerealiseerd door de beeldhouwer Jef Claerhout (°Tielt, 1937) en geschonken door de VTB-VAB in 1979 ter herdenking van het overlijden van Charles De Coster (München, 1827 - Brussel, 1879), de auteur van het Uilenspiegel-epos.

ZEN-verantwoording:

Het monumentje bezit artistieke waarde als werk van de beeldhouwer Jef Claerhout is beeldbepalend en bezit door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven.

3.2.Haringmarkt z.nr. Drinkwaterpomp.

Vermoedelijk wordt op de Haringmarkt in de loop van de 2de helft van de 18de eeuw een houten handpomp geplaatst om dit stadsgedeelte van drinkbaar water te voorzien. Eind 19de-begin 20ste eeuw wordt dit geheel door de huidige gietijzeren pomp vervangen.

ZEN-verantwoording:

De pomp functioneert niet meer en heeft door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven. Het vormt een beeldbepalend geheel op het plein van het beluik.

3.3.Kerkstraat bij nr. 38. Waterpomp 't Zeugsken

Historiek

De pomp dateert uit de 19de eeuw en geplaatst tegen de uiterste rechtse penant van het huis nr. 38. Het geheel is beschermd als monument bij M.B. van 13/10/1986.

ZEN-verantwoording:

De pomp functioneert niet meer en heeft door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven.

3.4. Markt, zr.nr. Standbeeld van Jacob van Maerlant

Ca.1900

Historiek

Het beeld is opgericht op initiatief van het stadsbestuur en bestendig bij besluit van de Belgische regering (K.B. van 15 mei 1859). Het geheel is gemaakt door de Brugse beeldhouwer Hendrik Pickery (1828-1894) en onthuld op 9 september 1860.

Het geheel is beschermd als monument bij MB van 16-02-2002.

ZEN-verantwoording:

Het standbeeld heeft door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven.

Het vormt een beeldbepalend geheel op de Damse Markt en bezit een hoge artistieke (oeuvre Brugse beeldhouwer Hendrik Pickery) en historische waarde.

Kerkhof O.L.Vrouwekerk: ZEN-voorstellen

Damme O.L.Vrouwekerk, kerkhof

4.1. Calvarie met voorliggende grafsteen

De calvarie op het einde van de hoofdlaan is vermoedelijk opgericht door of in opdracht van Petrus Franciscus Watelle (+ 1 november 1827) of zijn directe nakomelingen in of kort na 1827. Het maakt deel uit van de begraafplaats en de grafkelder van P. Watelle

Het geheel is zijde kerkhof voorzien van een rondboogdoorkijk en afgedekt met een lessenaarsdak van leien aflopend in een ozingdrop. Tegen de achtermuur zijn twee haakse steunberen aangebracht. In de nis staat een witstenen neo-classicistische calvarie opgesteld, bestaande uit een beeldengroep van de gekruisigde geflankeerd door Johannes en Maria.

De calvarie verkeert in een slechte staat. De dakbekleding van leien is lek en we zien reparaties met loodslabben.

Het feit dat de calvarie op de vulling van de oude kerkgracht is ingepland verklaart de verzakking in zuidelijke richting..

Voor de verharding vooraan de calvarie is een gerecupereerde 15de eeuwse grafsteen aangewend. Vermoedelijk doet deze steen ook dienst als de afdekking van de grafkelder. Deze grafsteen, vermoedelijk uit 1486 is vervaardigd van Doornikse kalksteen en meet 3,49 op 1,75 m (oorspronkelijk vermoedelijk 2,08 m breed).

Zen-verantwoording

De calvarie heeft door zijn aard geen economisch nut en zal dit in de toekomst niet verwerven.

Het geheel maakt deel uit van het 19de eeuwse basisplan van het kerkhof en is beeldbepalend door zijn inplanting.

Graftekens

4.2.Grafsteen Pieter Franciscus Watelle (zonder nummer)

Type:

Grafkelder met grafzerk

Grafmonument:

grafzerk; beeldbepalend door inplanting op de hoofdlaan.

Datering:

Begin 19de eeuw, 1827(?)

Leverancier/steenkapper:

?

Toestand:

Sterk afgesleten

ZEN-verantwoording:

Oudste grafsteen vormt ensemble met calvarie. Historisch waardevol: Petrus Franciscus Watelle (1760-1827) was heelmeeester en burgemeester van Damme en initiatiefnemer voor de herinrichting van het kerkhof.

Literatuur:

Belettering

INGANK
 DER BEGRAEFPLAETS
 VAN DE FAMILIE VAN
 PIETER FRANCISCUS
 WATELLE
 IN ZYN LEVEN
 BURGEMEESTER
 DER STEDE VAN DAMME
 OVERLEDEN 19BER 1827
 OUD 68 JAER

4.3.Grafteken van Prosper des Loges (1/9)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

pinakel

Datering:

1880

Leverancier:?

Toestand:

goed

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Graf van ontvanger

Prosper des Loges

Belettering

W

R.I.P.

A la mémoire
De monsieur

Prosper des Loges

Receveur des

Contributions à Damme

Veuf de Dame

Julie Derbue

Et époux de Dame

Virginie De Meester

Né à

La Rochette-Luxembourg

le 11 janvier 1820

et pieusement

décédé à Damme

le 31 Août 1880

4.4.Grafteken van Louis Houtave (1/20)

u

Type:

familiegrafkelder

Grafmonument:

Stèle

Datering:

1976

Leverancier:?

Toestand:

goed

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Graf van Louis Houtave, burgemeester van Damme van 1953 tot 1976

Belettering

W

Louis

HOUTAVE

Burgemeester

Te Damme 1953-1976

Damme 23.9.1911

+ 29-4-1976

JAN

HOUTAVE

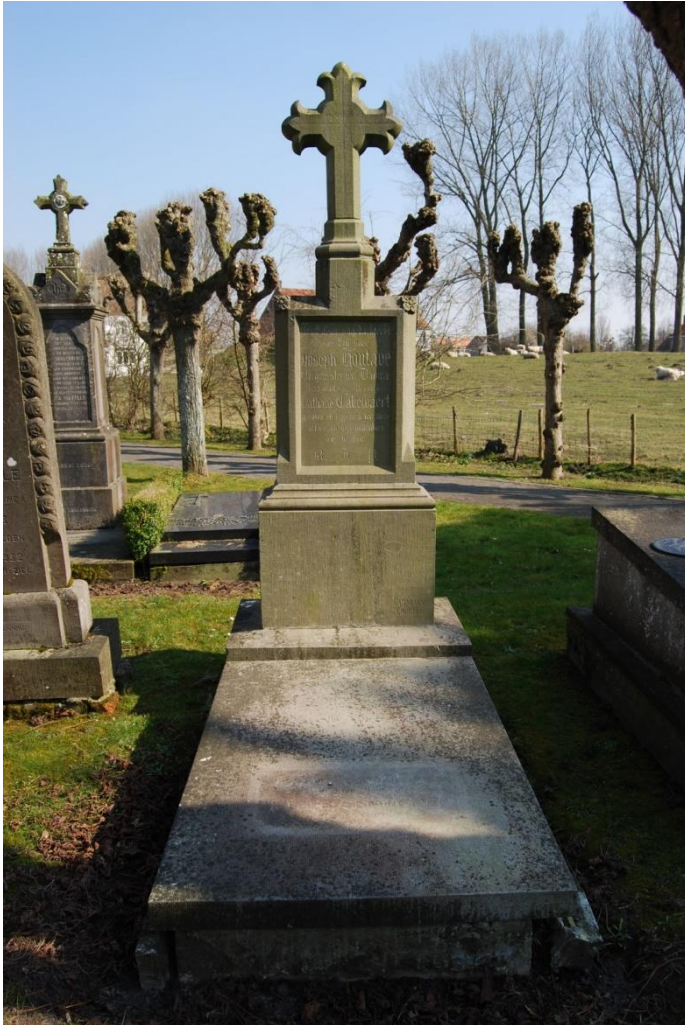
1.2.1973 +6.5.2000

ALICE

CALLEWAERT

18.6.1910 +15.11.2004

4.5.Grafteken van Joseph Houtave (I/23)

Type:

grafkelder

Grafmonument:

Stèle met kruis

Datering:

1904

Leverancier: Cagneaux Kortrijk

Toestand:

goed

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Graf van Joseph Houtave (1837-1904), burgemeester van Damme van 1895 tot 1904

Belettering

W

Ter zaliger nagedachtenis

Van den heer

JOSEPH HOUTAVE

Burgemeester van Damme

Echtgenoot van mevrouw

MATHALIE CALLEWAERT

Geboren en begraven ter stede

Alhier op den ouderdom

Van 67 jaer

R.I.P.

4.6.Grafzuil van Franciscus Traen (I.27)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

cippe met topkruis; beeldbepalend door inplanting.

Datering: 1865 of 1881

Toestand:

goed

Sokkel dient hersteld.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Graf van Franciscus Traen, burgemeester van Damme (1861-1866), schepen en dismeester van Damme.

Literatuur:

Damme, Kerkarchief, Resolutieboek 1849-1887: Aanvraag schepen Franciscus Traen voor plaatsen gedenkzuil in brief van 20 december 1864 aan kerkfabriek. De concessie bedroeg 50 fr

Belettering

W

D.O.M.
Gedachtenis
Van
M.Franciscus
Traen
In zyn leven Schepen
En Dischmeester
Van Damme
geb.te Oostkerke
4 April 1796
overl. Te Damme
1 Xber 1881

Zoon van
(Niet ingevuld)

Z

Carolus
Traen
Overl. Te Dudzeele
17 April 1826
En van
Joanna
Trioen
Overl. Te Oostkerke
22 Febry 1804

O

Echtgenoot
In t' huwelyk
Van
Joanna Theresia
Van Hoorycks
geb. Te Sysseele
Overl. Te Damme
1 Maerte 1845
Oud 74 jaren
Dochter van
Gillis
en van
Joanna Dousselaere

N

In 2 huwelyk
Van Jufvr
Coleta Francisca
Braet
Geb. Te Damme
21 November 1822
Dochter van
Laurentius
En van
Albertina Janssens
Die den Heer vreest
Zal gelukkig zyn
En op zyn sterfdag
gezegend worden
R.I.P.

4.7.Grafkruis van Maria Kriaschok (II.8)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

Gietijzeren grafkruis

Datering:

195(3)? Maar mogelijk herbruik

Toestand:

Lichte roestvorming

ZEN-verantwoording:

Eén van de drie bewaarde gietijzeren kruis op het kerkhof.

Opmerking:

Het grafkruis is intussen verplaatst tegen de zuidwand van de toren naast 4.17

Belettering

W

Bid voor de ziele van
 MARIA KRIASCHOK
 Echtgenote van Joseph Blomme
 Hier overl.
 R.I.P.

4.8.Grafteken van Philip Vandenberghe (II.23)

Type:

Familiegrafkelder

Grafmonument:

Pinakel met kruis geplaatst op de grafkelder

Datering:

1926

Leverancier:

?

Toestand:

Goed. Licht verzakt maar niet dramatisch.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Philip Vandenberghe was hoofdonderwijzer en lid van de COO.

Raymond Vandenberghe, zijn zoon, was eveneens onderwijzer te Damme en de stadshistoricus met talrijke publicaties omtrent de stad.

Belettering

W
 HIER RUSTEN
 TOT DEN
 JONGSTEN DAG
 HEER EN MEESTER
 PHILIP VANDENBERGHE
 GEW.HD ONDERWYZER TE
 LID DER COMMISSIE
 V OPENB.ONDERST.
 VOORZ DER M^{PV} V.OND.BYST
 GEB TE BREEDENE 17-1-1857
 ALHIER OVERL. 31-12-1926
 EN ZYNE ECHTG^{TE} VROUW
 LOUISA WATELLE
 GEB TE DAMME 7-11-1857
 EN ER OVERL 22-6-1920
 RIP

N
 EN HUN DOCHTER
 ALINA
 GEB. TE DAMME 13-10-1891
 EN ER OVERL.1-8-1906
 RAYMOND
 VANDENBERGHE
 GEB. TE DAMME 14-8-1890
 EN ER OVERL. 6-3-1964

4.9. Grafzuil van de hospitaalzusters van het sint-Janshospitaal (X.11)

Belettering

W	N	O	Z
DOM	Zr Margaretha	E.z. Elisabeth Dorpels	Zr Josepha Pinto
...	Van den Berghe	Geb. Kortrijk 20-8-1885	Antoni geb. te Duinkerke
En zusters van het hospitaal	Zr Evarist	OvL. 15 feb. 1945	1803 gep.1825 overleden
...in Damme	Geb. Te Cortemarck	E.z. Coleta De Smidt	10 Maart 1875
RIP	5 juli 1883 + 10 mei 1912	Geb. Damme 8-10-1866	Zr Johanna Meulebroeck
	Z Catharina	OvL. 27-9-1952	Fa Barthol geb. te Brugge
	Maenhoudt	E.z. Anna Demets	1798 gep.1825 overl.1877
	Geb. Te Coolkerke	Geb. Kortrijk 10-2-1889	Zr Bernharda Moreeuw
	1 dec. 1851 +5 juni 1921	-8-1960	Fa. Franc geb. te Oostcamp
	1891	E.z. Godelieve Bernaert	1812 gep. 1839 overl.1881
	Zr. Constantia Van Herpe	Geb. Vladsloo. 1894	Zr augustine De
	Eere moeder	OvL. Damme 16-12-1968	Rammelaere
	Geb. Te Ooteghem 1844	E.z. Theresia Lievens	Fa Bern geb. te Thielt
	+ 25 mei 1927	Geb. Moorslede 5-1-1894	1833 gep. 1856 overl.1897
	Zr Anna Timmerman	OvL. Brugge 7-2-1973	Zr Vincentia Van Gaever
	Geb. Te Sysseele 1845	E.z. Marie Claerhout	Fa. Ivo geb. te
	+ 5 mei 1929	Geb. Egem 31 -3-1903	Schuyfferscapelle
	Zr Bernarda Moreau	ovl. Damme 1975	1836 gep.1860 overl.1898
	Geb. Te Ooteghem 1859	E.z. Jozefa Morel	Zr Louise Canna Van Houtte
	+ 1 april 1939	Geb. Brugge 23-7-1896	Overste van 1854-1904
	Zr Augustine van Steelandt	ovl. Damme 2-7-1982	Geb. 27 jan. 1822 + 27
	Overste van 1925 - 1940	E.z. Valerie Vermeulen	dec. 1904
	Geb. Te Brugge	Geb. Sysele 18-1-1892	Zr Norberta Leonie Bostoën
	23 jan 1873 + 28 juli 1940	OvL. Sysele 25-10-1991	Geb. St. Joris Brugge 27
		Op sokkel	oogst 1845
		E.Z. Anna van den Broucke	+ 31 maart 1905
		1913-1996	
		E.Z. Monica Velle	
		1908-2001	
		Op sokkel:	
		E.Z. Anna van den Broucke	

Type:

zandgraf

Grafmonument:

cyppe met topkruis; beeldbepalend door inplanting.

Datering:

De toestemming tot het plaatsen van een gedenkzuil voor de zusters op het kerkhof wordt gegeven in de zitting van de gemeenteraad van 29 september 1873

Leverancier:

Dumon (Brugge)

Toestand:

Goed

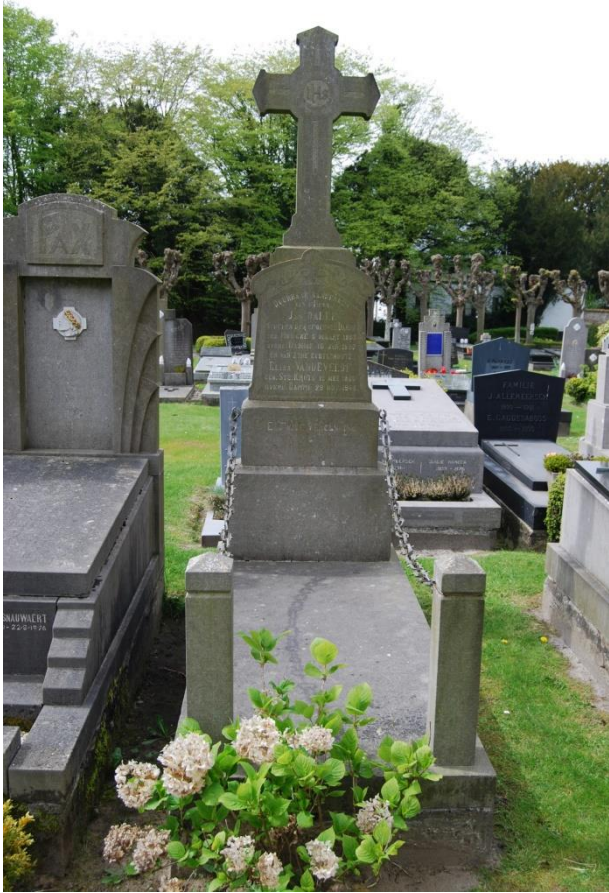
ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Centrale zuil van de begraafplaats van de zusters van het Sint-Janshospitaal van Damme.

Literatuur:

Damme, gemeentearchief, registers van de gemeenteraad van 29/09/1873.

4.10.Grafteken Jan Dalle (XI.14)

Type:

grafkelder

Grafmonument:

Stèle met kruis later zijde hoofdlaan aangevuld met sarcofaag.

Datering:

1926

Leverancier:

?

Toestand:

goed

Sokkel dient hersteld.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Jan Dalle (1853-1926) was schepen van Damme.

Belettering

O

Duurbaar aendenken

Van d'heer

JAN DALLE

Schepen der gemeente Damme

Geb.Houcke 5 maart 1853

Overl.Damme 16 jan.1926

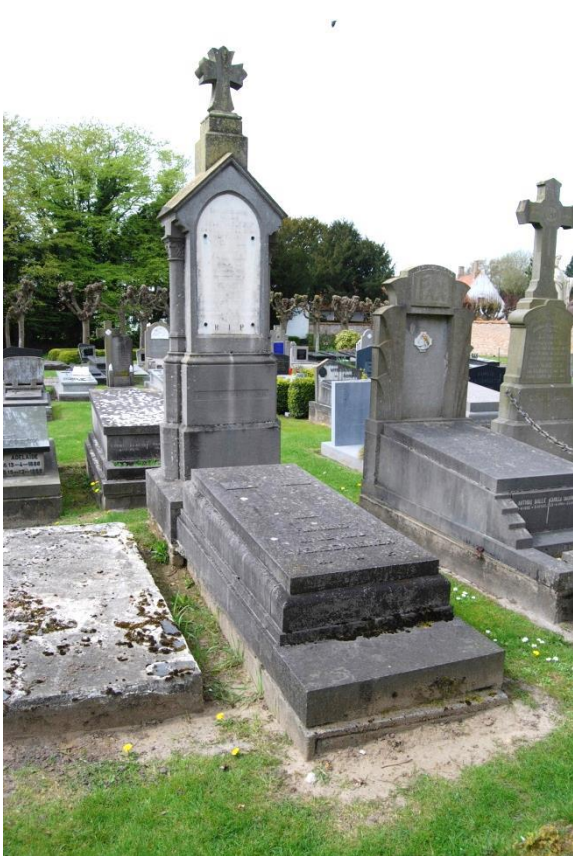
En zyne echtgenoote

ELISA VANDEVELDE

Geb.Ste.Kruis 12 mei 1855

Overl. Damme 29 nov.1943

4.11. Grafteken familie de Roo (XI.16)

Type:

Zandgraf aangevuld met familiegrafkelder

Grafmonument:

Pinakel met kruis later zijde hoofdlaan aangevuld met sarcofaag.

Datering:

1896 aangevuld in ca.1931

Leverancier:

?

Toestand:

goed

Sokkel dient hersteld.

Beplanting verwijderd.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Franciscus De Roo (1820-1896) was gemeenteraadslid van Damme.

Belettering

O

Ter zaliger gedachtenis
Van d'Heer
Franciscus De Roo
Geb te Damme den 10 maart 1820
Gemeenteraadslid
Aldaar overl 4 april 1896
en van zyne echtgenoot
Julia De Boodt
Geb te Nieuwmunster
Den 20 april 1866
Overl te Dudzele 26 September 1931
En van hunne kinderen

W

Leon
Geb te Damme den 27 Maart 188(4)
Overl te Brugge den 22 Februari 1898

Joseph
28-1-1886 22-2-1955
Stephanie Verschueren
2-1-1885 26-3-1959

4.12.Grafteken familie Gustaaf van de Rijse (XI.31)

Type:

grafkelder

Grafmonument:

Grafkruis

Datering:

1945 bij de dood van de zoon.

Leverancier:

?

Toestand:

Goed, maar licht verzakt.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Gustaaf van de Rijse (1 april 1899 -18 oktober 1988) was burgemeester van Damme.

Belettering

O

HIER RUSTEN
 GUSTAAF
 VAN DE RIJSE
 GEB 1-4-1899
 OVERL 18-10-1988
 EN ZIJN ECHTG.
 NATHALIE
 VERHEIJE
 GEB 4-11-1904
 OVERL. 28-6-1988
 HUN ZOON
 ANDRE
 VAN DE RIJSE
 GEB. 19-2-1928
 OVERL. 19-1-1945
 BROEDER
 CYRIL
 VAN DE RIJSE
 GEB.4-5-1888
 OVERL.1-10-1962

4.13. Grafzuil van Bernard Albert Van Houtte (XI.38)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

cyppe met topkruis; beeldbepalend door inplanting.

Datering:

1864

Leverancier/steenkapper:

?

Toestand:

goed

Sokkel dient hersteld.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Bernard Albert Van Houtte was voorzitter van de kerkfabriek.

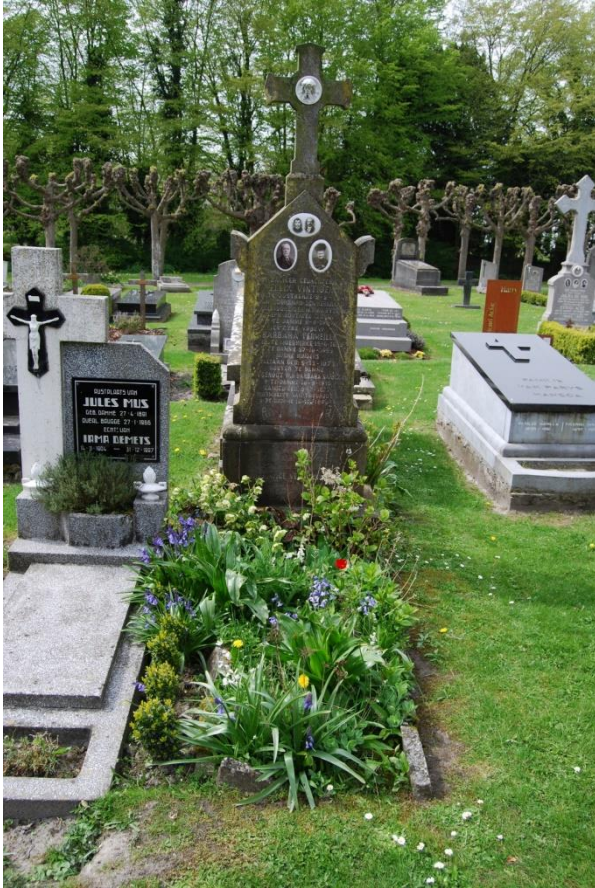
Literatuur:

Damme, Kerkarchief, Resolutieboek 1849-1887: Zitting 5 april 1863 f°39: Van Houtte Bernard, die reliekhouders voor het heilig kruis schonk, krijgt toelating om gedenkzuil van 1 vierkante meter te plaatsen aan de zuidkant van de kerk met schetskaartje voor som van 50 fr

Belettering

O	Z	W	N
D.O.M. gedachtenis van	Bernard D'Hondt Geb te Lapscheure 3 ..1821 Overl. Te Damme 20. 7. 1885	Erw.Zuster Louise Geb te Damme 29 jan 1822 Overste het hospitaal alhier Overl. 27 Dec.1904	En van hunnen kinders Anna Judoca en Bernardus Alle 3 geb. te Lapscheure En er minderjarig overl. Amelia
M. Bernard Engelbert Van Houtte Kerkmeester Geb. Te Lapscheure 8 febr 1781 overl. te Damme 25 Mey 1864	Gewonnen 2 kinders Gustave Geb. Te Damme 9. 8. 1851 Overl. Te Damme 10 april 1887 En Maria	Maria Geb. te Damme 2 juli 1823 Overl. 19 april 1900 In huwelyk met Jacobus Dombrecht Geb. Te Oostkerke 4 X 1835 Overl. Te Damme 4 maert 1896	Amelia Geb. te Lapscheure 19 Maert 1819 5 maenden novitie In t'klooster der Apostelinen te Brugge Overleden te Damme 8 december 1839
In huw met Vrouw Judoca Francisca Fonteyne Wed van Bern D'Hondt Geb te Lapscheure 20 juni 1780 overl te Damme 29 Maert 1859	Bewaert in u hert t'geheugen Van uwe vrienden en vergeet Hun niet in uwe gebeden R.I.P.	Gewonnen een zoon Alphonse Geb. te Damme 22 april 1867 Overl. te Damme 20 oct. 1909 En Joanna Geb. te Damme 12 9ber 1824 Overl. te Damme 17 mei 1914 In huwelyk met (niet ingevuld)	

4.14. Grafteken van Felix Vintioen(XII.30)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

Stèle met kruis ; foto's van Felix Vintioen (links) en Barbara Vermeille (rechts) en hun zonen(boven)

Datering:

1929

Leverancier:

?

Toestand:

Goed maar licht verzakt.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Felix Vintioen was voorzitter van de kerkfabriek en erevoorzitter van de Maatschappij van Openbare Bijstand.

Belettering**O**

Ter zaliger gedachtenis

FELIX VINTIOEN

Geb. te oostkerke 2-2-1846

Gew. voorzitter den kerkraad

Eerevoorz/der m:v:o: bystand

Joseph houtaves zonen

+ te damme 8-9-192(?)

En zyne vrouw

BARBARA VERMEILLE

Geb. te moerkerke 15-6-1838

Overl.te damme 27-10-1929

Hunnen kinders

Juliaan geb: 5-12-1875

Koster te damme

Echtgenoot van Barbara Sarazyn

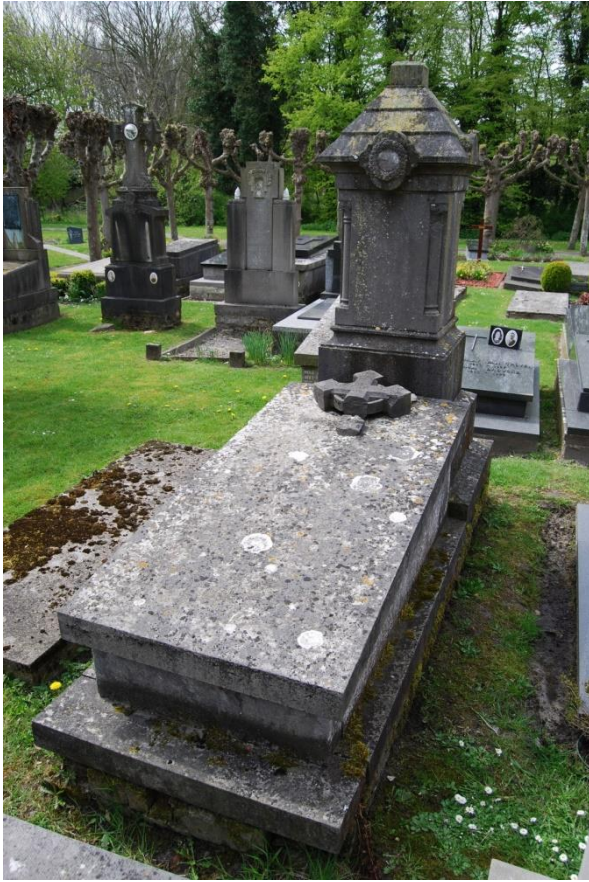
+ te damme 16-9-1915

Camiel geb.9-7-1877

Normalist van thourout

+ te damme 10-10-1896

4.15. Grafteken van Joseph Dombrecht en zijn echtgenote Helena Theunis (XII.35)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

Pinakel met kruis later (interbellum) zijde
hoofdlaan aangevuld met sarcofaag.

Datering:

1906 (pinakel)

Leverancier:

?

Toestand:

Relatief goed

Kruis afgebroken maar bewaard.

ZEN-verantwoording:

Historisch waardevol. Joseph Dombrecht was
burgemeester en schepen van Damme

Belettering

Joseph Dombrecht 18(?)2-1909 Theunis Helena 1872

4.16. Grafkruis van Eufrasie Stoens (XX.3)

Type:

zandgraf

Grafmonument:

Gietijzeren grafkruis

Datering:

1950 Maar mogelijk herbruik

Toestand:

Lichte roestvorming

ZEN-verantwoording:

Eén van de drie bewaarde gietijzeren kruis op het kerkhof.

Belettering

W

Bid voor de ziel van

EUFRASIE

STOENS

1870-1950

R.I.P.

4.17. Grafkruis tegen toren.

Type:

zandgraf

Grafmonument:

Gietijzeren grafkruis

Datering:1ste helft 20ste eeuw**Toestand:**

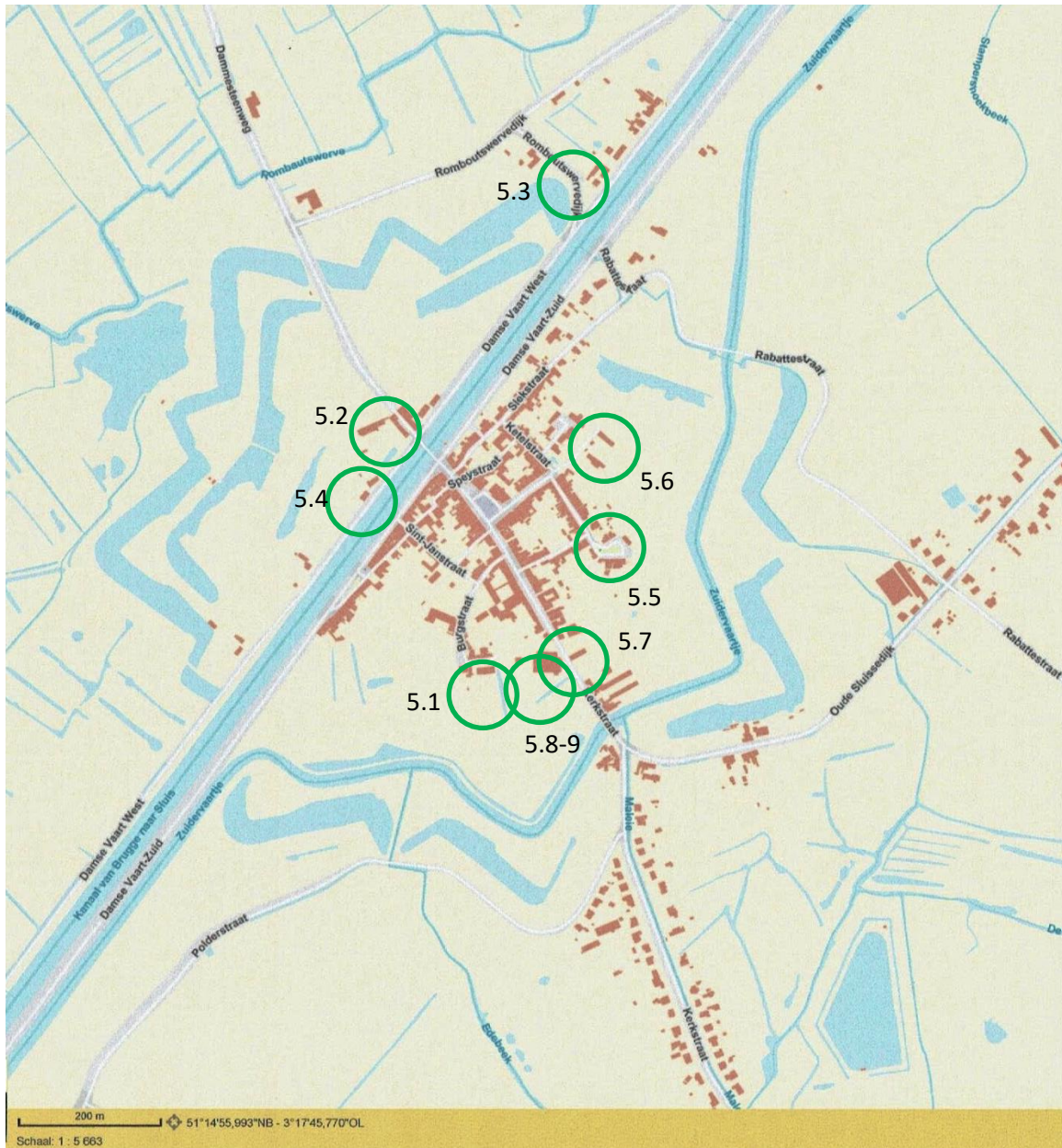
Lichte roestvorming

ZEN-verantwoording:

Eén van de drie bewaarde gietijzeren kruis op het kerkhof.

Belettering**W**

Geen opschrift

Houtig Erfgoed: ZEN-voorstellen

- 5.1. Burgstraat 9, pastorietain*
- 5.2. Damsesteenweg 1, Christoffelhoeve*
- 5.3. Romboutswervedijk, kapel*
- 5.4. Damse Vaart - West 8, solitaire es*
- 5.5. Haringmarkt, herdenkingsboom*
- 5.6. Jacob van Maerlantstraat 21, zomerlinde en notelaar*
- 5.7. Kerkstraat 48, de Drie Linden*
- 5.8. Kerkhof, taxussen calvarie*
- 5.9. Kerkhof, zomerlinden bezijden padennet*

5. Houtig erfgoed

5.1. Burgstraat 9, Pastoretuin, solitaires

De pastoretuin bevat enkele merkwaardige solitaires, die behoren tot de originele aanleg van de pastoretuin tussen 1856 en 1870.

-solitaire 'palmboom' (*Buxus sempervirens*) tegen de zuidelijke boomgaardmuur (stamomtrek 70 cm)

-solitaire, gekandelaarde Zomerlinde (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos var. sanguinea*) tegen de muur aan de straatzijde

-twee dicht bijeen geplante Zomerlinden (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos forma sanguinea*) aan de zuidzijde van de boomgaard ooit (éénmalig?) geknot op 5-6 m hoogte.

Zen-verantwoording

De bomen zijn beeldbepalend. Ze bezitten een grote historische waarde als een zeldzaam voorbeeld van een goed bewaarde 19de-eeuwse beplanting van een pastoretuin met karakteristieke soorten, in het bijzonder de Zomerlinden en een palmboom. Ze zijn zichtbaar vanaf de vesten.

5.2. Damsesteenweg 1, Christoffelhoeve, bomenbestand in de tuin

De tuin van de Christoffelhoeve toont een diversiteit aan oude solitaire. Het zijn:

- De solitaire opgaande Taxus (*Taxus baccata*) met stamomtrek 262 cm, is vermoedelijk even oud als de boerderij (1755).
- de twee afgetopte Taxussen (*Taxus baccata*) aan weerszijden van een poortje. is vermoedelijk even oud als de boerderij (1755).
- Solitaire notelaar met stamomtrek 206 cm. Volgens regressie zo'n 80 jaar oud.
- Zes gekandelaarde Zomerlinden (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos var. sanguinea*) evenwijdig aan de huisgevel op de binnenkoer. Vermoedelijk even oud als de hoeve (1755) en daarmee ook de oudste linden van het beschermde dorpszicht.

Zen-verantwoording:

De Christoffelhoeve is een beschermd monument bij KB van 21/09/1962 om reden van artistieke waarde.

De bomen zijn beeldbepalend in het geheel van het beschermde monument. Ze bezitten een grote historische waarde als een zeldzaam voorbeeld van een goed bewaarde 18de-eeuwse beplanting van herenhoeve, met karakteristieke soorten, in het bijzonder de Zomerlinden en de Taxussen.

5.3. Damse Vaart- Zuid 15, Sint-Pietershoeve, vier gekandelaarde linden

Vier gekandelaarde leilinden, Zomerlinde (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos forma sanguinea*) geplant evenwijdig met de straatgevel van de Sint-Pietershoeve. Ze werden wellicht geplant circa 1880.

Zen-verantwoording

Zeer typische bomenensemble voor de voorgevelbeplanting van oude herbergen. Het geheel is beeldbepalend .

5.4. Damse Vaart - West 5, solitaire es

Opgaande solitaire grote Gewone es (*Fraxinus excelsior*) bij Damse Vaart-West nr 5.

Zen-verantwoording

De boom is afgebeeld op tal van oude foto's vanaf ongeveer 1900. De boom werd dus wellicht geplant op het einde van de 19de eeuw en is dus ongeveer 120 jaar oud. Het is daarmee wellicht ook de oudste es van en zeker de mooiste opgaande es van het stadsgezicht.

5.5.Haringmarkt, Herdenkingsboom 75 jaar België,

De opgaande Zomerlinde (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos forma sanguinea*), is geplant in 1905, als vrijheidsboom, 75 jaar na de oprichting van de staat België.

Zen-verantwoording:

De boom is beeldbepalend voor de situs van de Haringmarkt en bezit een historische waarde als herdenkingsmonument.

5.6. Jacob van Maerlantstraat 21, Zomerlinde en notelaar

Het betreft Solitaire opgaande Zomerlinde (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos var. sanguinea*) in de tuin, aan de straatzijde.

De solitaire notelaar (*Juglans regia*) is ingeplant midden in de tuin. De eigenaar, Ludo Degryse, vertelt dat zijn vader de boom plantte, exact 53 jaar geleden (1966).

Zen-verantwoording:

Beide bomen zijn beeldbepalend. De zomerlinde is goed zichtbaar zowel vanaf de vestingen als vanaf de straat. Alleen een haag scheidt de boom van de straat. De notelaar is opvallend vanaf de vesten. Hij staat midden in de tuin.

5.7.Kerkstraat 48, de drie linden

Het ensemble van deze drie linden is opgenomen in de bescherming van de hoeve De drie Linden (MB van 13/10/1986). Deze linden zijn vermoedelijk aangeplant samen met de lijnbeplanting van de linden op het kerkhof en dateren dus van ca.1880.

Zen-verantwoording:

De drie linden zijn beeldbepalend voor het ensemble van de hoeve.

5.8.Kerkhof, flankerende taxussen van de calvarie

De twee Taxussen (*Taxus baccata*) flankeren de calvarie. Aan de kant van het Mariabeeld staat een vrouwelijk exemplaar (stamomtrek 173 cm). Aan de kant van Johannes de evangelist staat een mannelijk exemplaar (stamomtrek 222 cm). Het is niet gekend of dit toeval is dan wel doelbewuste symboliek.

Zen-verantwoording:

De twee Taxussen bij de Calvarieberg hebben een typische symbolische waarde, zijn beeldbepalend in combinatie met de calvarie en zijn zichtbaar vanaf de vesten.

5.9.Kerkhof, zomerlinden bezijden het padennet

173 gekandelaarde Zomerlinden (*Tilia platyphyllos subspecies platyphyllos forma sanguinea*) zijn aangeplant in verschillende lijnen rond en op het kerkhof.

De linden geven de omtrek van het kerkhof en het verloop van de paden op het kerkhof weer. Archiefmateriaal geeft aan dat de olmen, twee populieren en een es gekapt werden in 1867. De linden zijn dus wellicht geplant circa 1875. De leeftijd is behoorlijk verrassend in vergelijking met de geringe stamomtrekken. Dat kan hoofdzakelijk verklaard worden door de strenge tweejaarlijkse snoei, die de diktegroei zeer sterk belemmert.

Zen-verantwoording:

De lijnvormige beplantingen van gekandelaarde linden hebben een grote historische, artistieke, esthetische waarde. Ze zijn beeldbepalend voor het kerkhof en de hele kerkomgeving en ze zijn zichtbaar vanaf alle zijden van de kerk.